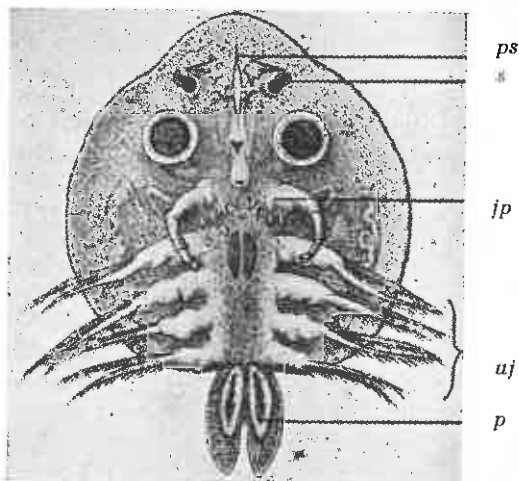

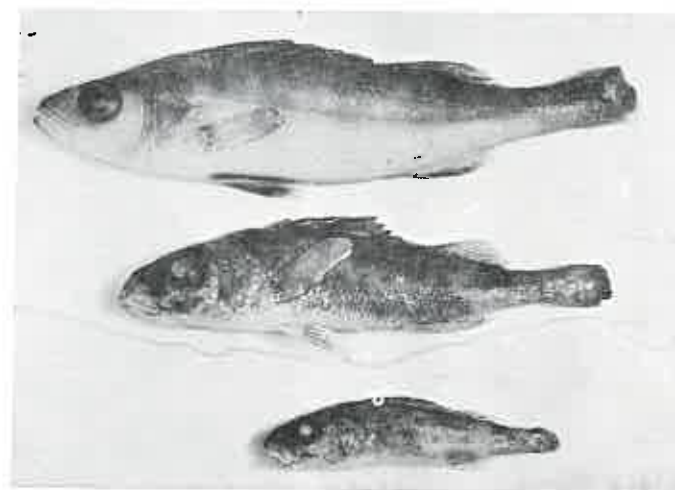
22. Kuolleita pikkukaloja Pieksäjärvestä (Kalatäi).

Kuluneen heinäkuun alussa tavattiin Pieksämäen pitäjässä sijaitsevan Pieksäjärven rantamilta runsaasti kuolleita kaloja. Joukossa oli ahvenia, särkiä, kiiskiä ja pienempiä haukia. Mikkelin läänin maanviljelysseuran puolesta lähetettiin tämän kirjoittajalle kalataloudelliseen tutkimustoimistoon sieltä kuolleina kerättyjä pikkukaloja — kaikkia edellämäinittuja lajeja — tarkastettaviksi, niinkään niistä irtautuneita kalatäi-rapuja (*Argylus foliaceus* L.).

Kuva 1.
Kalatäi altapäin
Suur. n. 12 kert.
ps pistin; s silmät, alla isot imukuopat, ip toinen jalkapari, uj uimajalat, p pyrstö.

Kalatäit, joitten pituus oli 5 à 6 mm, saattavat tässä tapauksessa kyllä olla alkusyynä kalojen joukkokuoleman ilmaantumiseen, kuten paikkakunnalla on arveltu, joskin lopullinen tuhoutuminen aiheutui-kin myöhemmin seuranneista jälkitaudeista. Kalatäit elävät nimittäin kalojen iholla ja tekevät siihen haavoja piikillä, mikä niillä on suu-osista muodostunut ja jossa on myrkkyrauhasta tuleva tiehyt. Ihoon valuva myrky tuskastuttaa ilmeisesti kaloja, koskapa ne pyrkivät vapautumaan isokokoisista loisistaan. Mutta jollei niistä vapautuminen onnistu ts. jos kalatäit saattavat pitemmän aikaa olla toimessaan samalla kohdalla, syntyy kalojen ihoon aina lihastoon saakka ulottuvia haavoja. Tällaiset haavat ovat kaloille vaarallisia, koska niihin helposti ilmaantuu bakteeri- ja sienitauteja. Näin oli myös Pieksäjärvestä lähetettyjen kuolleiden kalojen laita. Useimmilla tarkastetuista kaloista oli, osittain runsaastikin, sienikudosta havaittavissa, erällä ruumiin takaosan sivuilla, toisilla taas pyrstöevässä, joka monilla yksilöillä oli kokonaan tuhoutunut (kuva 2). Pyrstön tuhoutuessa häiriintyy tietysti kalojen verenkierto, ne menettävät

Kuva 2. Pieksäjärvestä saatuja kuolleita pikkukaloja; ylin ahven, toiset kiiskejä. Luonn. koko. Pyrstöt sienistön tuhoamia.

sen ohella liikuntakykynsä ja ovat tietenkin ennenpitkää kuolemanomia. Näin ovat kalatäit, milloin niitä runsaasti esiintyy, omiaan valmistamaan sijaa kalakantoja tuhoaville sienitaudeille.

Valitettavasti ei ole keksitty mitään varsinaisia vastatoimenpiteitä kalatäitten lisääntymisen estämiseksi tai niiden tuhoamiseksi. Kuolleiden kalojen pikainen poiskorjaaminen saattaisi ehkä tilannetta parantaa, mikäli siten onnistutaan kalatäitten lukuisuutta vähentämään. On nimittäin todettu, että kuivuutta kalatäit eivät vähimmässäkään määrässä siedä. Veteen heitetty kuiva pulverikin kuten talkki tai rikkikukka karkoittavat heti kalatäit kalojen pinnalta.

Kalatäiden lisääntymisestä mainittakoon saksalaisten lähteitten (Plehn) mukaan, että sitä jatkuu pitkin kesää. Naaraat munivat noin satakunta munaa vedenalaisille kiville tai kasveille, joihin munat liimautetaan kolmeksi tai neljäksi rivistöksi. Neljän viikon kuluttua tulevat poikaset munista esiin, uiskentelevat ensin jonkun aikaa vapaasti, mutta aloittavat sitten loiselämänsä kiinnittymällä kalojen ihoon.